

İCRA İFLAS HUKUKUNUN GÜNCEL SORUNLARI VE UYGULAMA DA BANKALAR VE TMSF İLE VARLIK YÖNETİM ŞİRKETLERİNDE KDV MUAFİYETİN KAPSAMI VE FARKLAR

Söke 1.İcra Müdür Yardımcısı Atilla DİNGİL

Varlık Yönetim Şirketlerinin (VYŞ) faaliyetleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Bankalar Kanunu çerçevesinde düzenlenmekte ve denetlenmektedir. Türkiye'de mevcut durumda, BDDK tarafından faaliyet izni almış olan 9 VYŞ bulunmaktadır. Bu VYŞ'lerin Bankalar Kanunu çerçevesinde belirlenen faaliyet alanları aşağıdaki gibidir:

- 1-)Tahsili gecikmiş alacakların finansal kurumlardan (banka, katılım bankaları, kredi sigortası hizmeti veren sigorta şirketleri ve diğer mali kurumlar) satın (devir) alınması;
- 2-)Devir alınan aktiflerin yönetilip geliştirilerek azami değer artışının sağlanması;
- 3-)Bankaların tahsili gecikmiş alacak portföylerinin veya devir alınan tahsili gecikmiş alacakların yönetilmesi ve takip edilmesi;
- 4-)Bankaların, katılım bankalarının, diğer mali kurumların alacakları ve kredi sigortası hizmeti veren sigorta şirketlerinin söz konusu hizmetlerinden doğacak alacakları ile diğer varlıklarının yeniden yapılandırılması, tahsil edilmesi, veya üçüncü kişilere satışında danışmanlık ve aracılık hizmetlerinin verilmesi;
- 5-)Şirketlere kurumsal ve finansal yeniden yapılandırma alanlarında danışmanlık hizmeti verilmesi;
- 6-)Finansal kurumlardan (banka, katılım bankaları, diğer mali kurumlar ve kredi sigortası hizmeti veren sigorta şirketleri) devir (satın) alınan tahsili gecikmiş alacakların yeniden yapılandırılarak satılması şeklinde sıralanmaktadır. Söz konusu incelememizde İ.İ.K 'da uygulamada en çok karşılaşılan ve genellikle karıştırılan sorun olarak ele alınması gereken bir konu olduğundan genellikle İcra Müdürleri ve avukatları karşı karşıya getiren sorun olan Kdv muafiyetini kapsamı ve ince nüans farklarını ele almaya çalıştım. Katma Değer Vergisi Kanununun 17 maddesinin 4.fikrasının (L) bendi Varlık Yönetim Şirketleri,(m) bendi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu, (r) bendi ise Bankaları kapsam içine almaktadır.

Biz de konuyu bu kapsamda ele alıp ayrı ayrı incelemeye almaya çalıştık.

a) 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. Maddesinin 4.fikrasının (L) Bendi- (Ek bend:09.04.2003-4842 S.K ./23. Md.) 30.01.2002 tarihli ve 4743 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan Varlık Yönetim Şirketlerinin, Bankalar ve Özel Finans Kurumları ve diğer mali kurumlardan devraldığı alacakların tahsili amacıyla bu alacakların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallerinde satışlar dahil) teslimi ile aynı kanuna göre finansal yeniden yapılandırma çerçeve anlaşmaları hükümleri kapsamında yeniden yapılandırılan borçların ödenmemesi nedeniyle bu borçların veya teminatlarını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışları dahil teslimi) ile,

b) 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. Maddesinin 4.fikrasının (m) Bendi- (Değişik bend :12.12.2003-5020 S.K.11.Md.1;Değişik bend:16.07.2004-5228 S.K.15.Md.)4 Bankalar Kanunu uyarınca ;mal ve hakların Tasarruf Mevduat Sigorta Fonuna teslimi ile

bunların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satışları dahil) teslimi ve temettü hariç ortaklık haklarıyla yönetim ve denetimleri devralınan şirketlerinin aktiflerinin Fon (TMSF) alacaklarının tahsili amacıyla (müzayede mahallinde satışları dahil) teslimi ,bu istisna işlem bedelinden Fona(TMSF) İNTİKAL eden tutarlarda orantılı şekilde uygulanır.

c) 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17. Maddesinin 4.fikrasının (r) Bendi- (Ek bend:30.12.2004- 5281 S.K/33.md ;Değişik bend :28.03.2007-5615 S.K /.13.md) Kontrol (Denetim) Kurumlarının aktifinde veya belediyeler ile il özel idarelerinin mülkiyetinde ,en az iki tam yıl süreyle bulunan iştirak hisseleri ile taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimleri ile iştirak hisselerinin (müzayede mahallinde satışları dahil) bankalara yapılan devir ve teslimini de kapsamaktadır.

Aşağıda üç halde ise konuyu daha detaylıca incelemeye aldık bu makalemizde;

1)İcraca Satışa Çıkarılacak Malların Menkul/Gayrimenkul olması

2)Satın alan kişiler ve kurumlar açısından

3)İstisna Tutarları ve Matrahları açısından konuyu ele almak gerekirse;

1)İcraca Satışa Çıkarılacak Malların Menkul/Gayrimenkul olması; İstisna konusu mallar

a)Bankalarda sadece Taşınmaz ve İştirak Hissesidir.

b)TMSF VE Varlık Yönetim Şirketlerinde ise Taşınır ,Taşınmaz her türlü mal ve haklar istisna konusu oluşturmaktadır.

Özetle Bankalar açısından iştirak hissesi dışında menkul malların satışı istisna dışında kalmaktadır.

2) Satın alan kişiler ve kurumlar açısından; Söz konusu takipte alacaklı banka olması durumunda satışa çıkan mallar ancak banka tarafından satın alınırsa istisna kapsamı içinde kalmakta iken, TMSF ile Varlık Yönetim Şirketlerinin takip dosyasında alacaklı olması ya da alıcı olması DURUMUNDA 3.KİŞİLER OLMASI HALİNDE DAHİ İSTİSNA KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMEKTEDİR.

3) İstisna Tutarları ve Matrahları açısından; Varlık Yönetim Şirketleri ile bankalar kendilerine intikal eden tutar veya mal ile sınırlı olmaksızın istisnadan yararlanırken ,TMSF İSE ‘‘ İşlem bedelinden Fona intikan eden tutarla orantılı ‘‘ olarak istisnadan yararlanmaktadır. Uygulama da bu hususta küçük nüans farklarında kimi zaman yanılığa düşüldüğü görülmektedir. Konuya ilişkin emsal kararlarla durum daha da net anlaşılacaktır. Yargıtay 12. HD. 15.11.2011 T. E:6188, K:22037 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-2. bendinde; "30.01.2002 tarih ve 4743 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan VARLIK YÖNETİM ŞİRKETLERİ'nin bankalar, özel finans kurumları ve diğer mali kurumlardan devraldığı alacakların tahsili amacı ile bu alacakların teminatını oluşturan mal ve hakların teslimi (müzayede mahallinde satış dahil) ile aynı Kanuna göre finansal yeniden yapılandırma çerçeve antlaşmaları hükümleri kapsamında yeniden yapılandırılan borçların ödenmemesi nedeniyle bu borçların teminatını oluşturan mal ve hakların (müzayede mahallinde satış dahil) teslimi" hükmü uyarınca varlık yönetim şirketleri KDV'den istisna tutulmuştur. Somut olayda, taşınır rehninin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız icra takibinin şikayetçi varlık yönetim

şirketince başlatıldığı, 24.11.2010 tarihli menkul açık artırma ilanında "merhunların satış bedeli üzerinden tellaliye, damga vergisi ve KDV'nin alıcıya ait olduğunun" belirtildiği, alacaklı şirketin, KDV'den istisna olmaları nedeniyle satış ilanı içindeki bu kayıtların kaldırılmasını talep ettiği görülmektedir. Mahkemece yukarıda belirtilen kanun hükmü gereğince şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken, bu kanun hükmünün icra dairesince düzenlenen menkul ya da gayrimenkul satışlarını kapsamadığından bahisle istemin reddi isabetsizdir. SONUÇ : Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)... Not: 5411 sayılı yasa uyarınca kurulan varlık yönetim şirketleri tahsil ve cezaevi harcı dışında kuruluşlarından itibaren beş yıl süre ile tüm harçlardan muaf olup bunların muafiyeti ise kuruldukları takvim yılından itibaren muafiyetin bittiği yılın takvim dönemi sonuna kadar muaftır. 5411 S.K. Bankacılık Kanununun 143.maddesi "varlık yönetim şirketi" başlığını taşımaktadır. Gerek madde metninden, gerekse buna ait gerekçeden anlaşılacağı üzere şikayetçinin cezaevi ve tahsil harcı hariç yargılama harçlarından kuruluşundan itibaren 5 yıl süre ile istisna tutulduğu tartışmasızdır.

Aktif Faaliyet Gösteren Varlık Yönetim Şirketleri Şunlardır;

- 1- Bebek Varlık Yönetim A.Ş.
- 2- Efes Varlık Yönetim A.Ş.
- 3- Final Varlık Yönetim A.Ş.
- 4- Girişim Varlık Yönetimi A.Ş.
- 5- İstanbul Varlık Yönetim A.Ş.
- 6- Lbt Varlık Yönetim A.Ş.
- 7- Rct Varlık Yönetim A.Ş.
- 8 - Vera Varlık Yönetim A.Ş.
- 9 - Anadolu Varlık Yönetim A.Ş.
- 10- Standart Varlık Yönetim A.Ş Faaliyet İzni İptal Edilen Varlık Yönetim Şirketleri
- 11- Ege Varlık Yönetim A.Ş (13.11.2008 de 2890 sayılı kurul kararı ile lisansı iptal edilmiştir.)

Yeniden yapılacak bir düzenleme ile yabancı kuruluş ve yatırımcılar tarafından kurulan veya sonradan hisseleri satın alınan varlık yönetim şirketleri ile tamamen yerli kuruluşlarca kurulan varlık yönetim şirketleri ayırımına gidilmesi düşüncesindeyiz. Bu doğrultuda yabancılar tarafından kurulan veya yönetilen varlık yönetim şirketlerine kdv ve harç muafiyetlerinin tanınmaması ile yerli (ulusal) firma ve finans kurumları ile yönetimleri tamamen Türk olan varlık yönetim şirketlerine ise süresiz muafiyet uygulaması getirilmesi düşüncesindeyiz.

Kaynaklar: Av. Tayfun Eyilik Av.Talih Uyar İcra Mdr.Yard. Yavuz Süphandağ'a Teşekkür ederiz.